

Seminář pro knihovny Jihočeského
kraje 19.11.2014

Věcné zpracování – novinky 2011-2014

PHNK

Předmětové heslo Národní knihovny

- vstupní prvek**
- tematické zpřesnění**
- geografické zpřesnění**
- chronologické zpřesnění**

Každá část PHNK musí být v souladu s autoritami NK

Authority pro věcný popis

Jmenné authority (600)

Korporace (610)

Akce (611)

Unifikované názvy (630)

**Nejsou součástí řetězců PHNK,
používají jako vstupní prvek bez
zpřesnění**

Authority pro věcný popis

Chronologické authority (648)

- * Užívají se jako vstupní prvek bez dalších zpřesnění (konkrétní roky nebo rozmezí let)**
- * Nebo jako chronologické zpřesnění (obecnější časová období (století, půlstoletí apod.)**

Authority pro věcný popis

Tématické authority (650)

Geografické authority (651)

Jsou součástí PHNK

- **jako vstupní prvek**
- **jako zpřesnění**

Tématické authority NK

- * Systém tvořený zdola – v návaznosti na konkrétní dokument
- * Každé nové téma doplněno komisí po několikerém ověření
- * Promyšlené sémantické vazby
- * Jasně stanovená syntaktická pravidla

Alternativy k autoritám NK

Volně tvořená klíčová slova

- jednoduchý systém
- minimum pravidel
- bez struktury a sémantických vazeb
- velká pravděpodobnost nejednotného zpracování

Alternativy k autoritám NK

PSH – Polytématický strukturovaný heslář NTK

- tvořen „shora“ bez vazby na konkrétní dokumenty
- zaměřen spíše na odborné fondy, pro všeobecný fond nutné doplňky a úpravy

Změny 2011-2014 chronologické termíny

Použití v bibliografickém záznamu

- chronologické termíny se používají pouze tam, kde je potřeba téma časově omezit
- nepoužívá se termín poč.-21 stol.
(zahrnuje celou historii a je zbytečný)
- upřednostňuje se číselné vyjádření před slovním a zkratkami –
ne 1. pol. 19. stol., ale 1801-1850

Změny 2011-2014

chronologické termíny

- Každý potřebný chronologický termín se uvede jako vstupní prvek
- Konkrétní data (roky nebo rozmezí let) se uvádějí ve vstupním prvku samostatně
- Obecnější chronologické termíny (století, půlstoletí, desetiletí, historické periody) lze použít též jako zpřesnění
- Ve výjimečných případech lze jako zpřesnění použít konkrétní rok – např. pro volby, sčítání lidu

Změny 2011-2014 chronologické termíny

Příklad:

Dějiny průmyslu v letech 1850-1918

648 \$a 1850-1918

648 \$a 19.-20. stol.

650 \$a dějiny průmyslu \$y 19.-20. stol.

Změny 2011-2014 chronologické termíny

- **Neuzavřená data**

pokud je období omezeno jen jedním datem - druhé nelze jednoznačně určit
od 1990 – děj stále trvá. V některých případech lze jako druhé mezní datum použít datum dokončení dokumentu (1990-2014)

do 1989 – nahrazuje dříve používané poč.-1989 – nelze určit počáteční datum

Změny 2011-2014

chronologické termíny

Periodizace dějin

- * Historie některých oborů (dějin české literatury) nebo států (dějiny Česka) jsou rozděleny na logické periody a pro tyto jsou v NK vytvářeny autoritní záznamy.
- * Tyto periody lze využít i pro další obory.
- * Lze je použít i jako chronologické zpřesnění

Změny 2011-2014 chronologické termíny

- **Autorita:**

- 148 \$a1918-1939

- 680 \$i Politické, hospodářské a vojenské dějiny
Česka (Československa) v období 1. republiky,
česká literatura

- **V bibliografickém záznamu** – dokument o
opevnění budovaném v letech 1935-1938

- 648 \$a1918-1939

- 648 \$a1935-1938

- 650 \$a opevnění \$z Československo \$y 1918-1939

Změny 2011-2014

chronologické termíny

Autority vytvořené v NK a dostupné ke stažení

*** Periody dějin (českých a některých jiných států) a oborů**

*** Půlstoletí od 1151-1200 po současnost**

*** Desetiletí od 1801-1810 po současnost**

!!! Ostatní chronologické termíny vytváříme sami jako jednoduchý autoritní záznam, kde je vyplněno pouze záhlaví (148)

Změny 2011-2014 geografické termíny

- **Do autoritních záznamů doplněny GPS kódy**
doplněno kvůli spolupráci paměťových institucí (muzea, archivy, galerie, knihovny) - pro jednoznačnou identifikaci místa (lokality)
- **Součástí autorit jsou systémová čísla** (v poli 155, 555 – *důležité např. v případě opravy termínu – projeví se i v odkazech*

Změny 2011-2014

geografické termíny

- 034 \$d E014.5679 \$e E014.5679 \$f N048.9002 \$g N048.9002
- 040 \$a ABA001 \$b cze \$d ABA001
- 043 \$a e-xr--- \$b e-xr-jc \$2 czenas
- 052 7 \$a 15402 \$2 cz_retro
- 080 \$a (437.319) \$2 MRF_2003
- 151 \$a Strážkovice (České Budějovice, Česko) \$7 ge339377
- 551 \$w h \$a Lomec (Strážkovice, České Budějovice, Česko)
\$7 ge339303
- 551 \$w h \$a Řevňovice (Strážkovice, České Budějovice, Česko)
\$7 ge841841
- 670 \$a www(Adresy ČR-MVČR)
- 680 00 \$i Obec v okrese České Budějovice.
- 751 07 \$a Strážkovice (České Budějovice, Czechia) \$2 eczenas
- 856 4 \$u http://aleph.nkp.cz/aleph-cgi/show_map?ll=48.90019,14.56786&z=12 \$y Zobrazit na mapě \$4 N

Změny 2011-2014 **geografické termíny**

Vytvořeny authority pro různé historické státní útvary na území Česka

- České království
- České knížectví
- Moravské markrabství
- Slezské vévodství
- Protektorát Čechy a Morava
- Země Koruny české

Změny 2011-2014 geografické termíny

V korporativním záhlaví

110 1 \$a České království. \$b Zemský sněm

\$7 kn20030428009

110 1 \$a Protektorát Čechy a Morava. \$b Prezident

(1939-1945 : Hácha) \$7 xx0097987

Změny 2011-2014

geografické termíny

Ve věcném popisu

Př. Perzekuce obyvatelstva v době Protektorátu

648 \$a1939-1945

650 \$a nacistická perzekuce \$z Česko
 \$y 1939-1945

651 \$a Protektorát Čechy a Morava

Změny 2011-2014 geografické termíny

Stejně doplněny geografické autority i pro nižší
správní celky na území Česka:

151 \$a České Budějovice (Česko : okres : 1960-)

151 \$a České Budějovice (Česko : okres : 1868-
1949)

151 \$a Jihočeský kraj (Česko : 1960-1990)

151 \$a Jihočeský kraj (Česko : 2000-)

Změny 2011-2014

geografické termíny

Sjednocena úprava kvalifikátorů a doplňků geografických autorit

- * Zvolena jednotná podoba údaje v kulatých závorkách – jednotlivé prvky v kvalifikátoru odděleny dvojtečkou s oboustrannou mezerou
- * Pokud není typ geografické jednotky součástí názvu, pak je vždy součástí kvalifikátoru – výjimkou jsou názvy měst a obcí a jejich částí.
- * U států se kvalifikátor použije pouze, pokud je název totožný s názvem města - New York (stát)

Změny 2011-2014 geografické termíny

- Obecný kvalifikátor
- Hvar (Chorvatsko : ostrov) ne Hvar, ostrov (Chorvatsko)
- Morava (řeka) ne Morava, řeka
- Dunaj (řeka : oblast) ne Dunaj-oblast
- Dunaj (řeka : povodí) ne Dunaj-povodí
- Macocha (Česko : propast) ne Macocha (Česko)
- Kolečko (Česko : rybník) ne Kolečko (Česko)

Změny 2011-2014

geografické termíny

Kombinované kvalifikátory – obecný a geografický:

- *Svitava (Česko : řeka)* ne Svitava, řeka (Česko)
- *Curyšské jezero (Švýcarsko : oblast)* ne Curyšské jezero-oblast (Švýcarsko)
- *Karlovy Vary (Česko : oblast)* ne Karlovy Vary-oblast (Česko)
- *Black Mountain (Queensland : hora)* ne Black Mountain, hora (Queensland)

Změny 2011-2014 geografické termíny

- *Svitava (Česko : řeka : oblast) ne Svitava, řeka-oblast (Česko)*
- Bílý Halštrov (Česko a Německo : řeka : povodí) ne Bílý Halštrov-povodí (Česko a Německo)*
- Vltava (Česko : řeka : střední tok) ne Vltava-tok střední (Česko)*
- Aventin (Řím, Itálie : vrch) ne Aventin, vrch (Řím, Itálie)*

Změny 2011-2014 geografické termíny

Geografický kvalifikátor – podoba se nemění

- *Karlov (Praha, Česko) - městská část Prahy 2 - Nového Města*
- *Karlov (Josefův Důl, Jablonec nad Nisou, Česko)*
- *část obce Josefův Důl v okrese Jablonec nad Nisou*

Změny 2011-2014 geografické termíny

Chronologický kvalifikátor

- Rýnské Prusko (1822-1946)
- Budějovický kraj (Česko : 1850-1855)

Změny 2011-2014 konspekt

Nové kategorie konspektu

Schéma rozšířeno o 2 kategorie

*25 - beletrie pro dospělé

*26 - literatura pro děti a mládež

- 0/9-053.2 naučná

- 821-93 beletrie

Změny 2011-2014 konspekt

Nové skupiny konspektu

913(437) Geografie Česka a Slovenska, reálie,
cestování (kategorie 7)

614.8 Úrazy a jejich prevence (kat. 14)

640.4 Hotelový a stravovací průmysl (19)

821.14'02 Řecká antická literatura (25)

821.14'02.09 řecká ant. literatura – o ní (11)

821.14 – pro moderní řeckou literaturu

Avizované změny do budoucna

- Přesun autorit fiktivních osob z tématických autorit do autorit personálních (bude je možno použít i ve jmenném popisu)
- Doplnění „doporučeného záznamu“ o alespoň jednu tematickou autoritu a jednu autoritu formální

Změny věcného zpracování 2011-2014

Kontakt:

koldova@cbvk.cz

Telefon: 386 111 224

Děkuji za pozornost

